

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 16.11.2007
COM(2007) 716 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**Βάσει του άρθρου 12 της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2003
για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής
πορνογραφίας**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1.1.	Ιστορικό.....	3
2.	ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	3
2.1.	Οι αποφάσεις-πλαίσια σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.....	3
2.2.	Κριτήρια αξιολόγησης	4
3.	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	4
4.	Συμπεράσματα	9

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ιστορικό

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2 της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2003 για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας (στο εξής: «η απόφαση-πλαίσιο»), η Επιτροπή οφείλει να υποβάλει γραπτή έκθεση σχετικά με τα μέτρα που θεσπίζουν τα κράτη μέλη για να συμμορφωθούν με την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο¹.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της απόφασης-πλαίσιο έως τις 20 Ιανουαρίου 2006. Σύμφωνα με την παράγραφο 2, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή μέχρι την ίδια ημερομηνία το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες ενσωματώνουν στο εθνικό τους δίκαιο τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση-πλαίσιο. Βάσει των πληροφοριών αυτών και γραπτής έκθεσης της Επιτροπής, το Συμβούλιο καλείται να εξετάσει, μέχρι τις 20 Ιανουαρίου 2008, σε ποιο βαθμό τα κράτη μέλη έχουν συμμορφωθεί με τις διατάξεις της υπόψη απόφασης-πλαίσιο.

Συνεπώς, η αξία της παρούσας έκθεσης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα πληροφοριακά στοιχεία που τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή. Μέχρι τον Ιανουάριο του 2006 μόνο δύο κράτη μέλη (το Βέλγιο και η Αυστρία) είχαν κοινοποιήσει στην Επιτροπή τα μέτρα που έχουν λάβει προς εφαρμογή της απόφασης-πλαίσιο. Η Επιτροπή υπενθύμισε στα κράτη μέλη, με επιστολή που εστάλη στις 8 Ιουνίου 2006, την υποχρέωσή τους να παράσχουν τα σχετικά πληροφοριακά στοιχεία. Μέχρι τα τέλη Απριλίου του 2007, η Επιτροπή δεν είχε λάβει καμία σχετική πληροφόρηση από μέρους τριών κρατών μελών (Ελλάδα, Πορτογαλία και Μάλτα).

2. ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

2.1. Οι αποφάσεις-πλαίσια σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 2 στοιχείο β) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η υπό εξέταση απόφαση-πλαίσιο βασίζεται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΣΕΕ»), και ιδίως στα άρθρα 29, 31 στοιχείο ε) και στο άρθρο 34 παράγραφος 2 στοιχείο β).

Η νομική πράξη που προσεγγίζει περισσότερο την απόφαση-πλαίσιο είναι η οδηγία². Και οι δύο νομικές πράξεις δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνουν την επιλογή του τύπου και των μέσων εφαρμογής στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Ωστόσο, οι αποφάσεις-πλαίσια δεν παράγουν άμεσα αποτελέσματα, και η Επιτροπή δεν δύναται να προσφύγει στο Δικαστήριο προκειμένου να επιβάλει την ενσωμάτωση μιας απόφασης-πλαίσιο στη νομοθεσία ενός κράτους μέλους. Εντούτοις, το Δικαστήριο μπορεί να αποφαινεται για κάθε διαφορά μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή (συμπεριλαμβανομένης και της ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο) μιας απόφασης-πλαίσιο. Η πιθανή άσκηση αυτού του δικαιώματος απαιτεί ισχυρά επιχειρήματα, στη θεμελίωση των οποίων μπορεί να συμβάλει η έκθεση της Επιτροπής.

¹ EE L 13/44 της 20ής Ιανουαρίου 2004.

² Βλ. άρθρο 249 της συνθήκης ΕΚ.

2.2. Κριτήρια αξιολόγησης

Για να είναι δυνατό να αξιολογηθεί αντικειμενικά κατά πόσον ένα κράτος μέλος εφαρμόζει πλήρως μια απόφαση-πλαίσιο, έχουν καθιερωθεί ορισμένα γενικά κριτήρια όσον αφορά τις οδηγίες, που πρέπει να εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στις αποφάσεις-πλαίσια:

1. ο τύπος και οι μέθοδοι εφαρμογής του επιδιωκόμενου αποτελέσματος πρέπει να επιλέγονται κατά τρόπο που να διασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία της οδηγίας σε συνάρτηση με τους στόχους της³.
2. κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να εφαρμόζει τις οδηγίες έτσι ώστε να πληρούνται οι απαιτήσεις σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου και, κατά συνέπεια, να ενσωματώνει τις διατάξεις της οδηγίας σε εθνικές διατάξεις με δεσμευτική ισχύ⁴.
3. η ενσωμάτωση δεν χρειάζεται απαραίτητα να απαιτεί τη θέση σε ισχύ με την ίδια ακριβώς φρασεολογία που χρησιμοποιείται σε μια οδηγία. Έτσι, για παράδειγμα, μπορεί να αρκούν κατάλληλες και προϋπάρχουσες εθνικές ρυθμίσεις, εφόσον εξασφαλίζεται η πλήρης εφαρμογή της οδηγίας κατά τρόπο επαρκώς σαφή και συγκεκριμένο⁵.
4. οι οδηγίες πρέπει να τίθενται σε εφαρμογή εντός της τασσόμενης προθεσμίας⁶.

Στο μέτρο του δυνατού, η παρούσα έκθεση βασίζεται στα ανωτέρω κριτήρια.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και η παιδική πορνογραφία συνιστούν σοβαρή παραβίαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Σκοπός της υπό εξέταση απόφασης-πλαισίου ήταν η συμπλήρωση των νομικών πράξεων που είχαν ήδη θεσπισθεί από το Συμβούλιο με σκοπό την πάταξη της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας⁷.

Η απόφαση-πλαίσιο συνεπάγεται προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών στον τομέα της καταπολέμησης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας. Για τον σκοπό αυτό, η απόφαση-πλαίσιο προβλέπει τη θέσπιση κοινού πλαισίου διατάξεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να ρυθμισθούν ορισμένα θέματα όπως η ποινικοποίηση, οι ποινές και άλλες κυρώσεις, οι επιβαρυντικές περιστάσεις, η δικαιοδοσία, η άσκηση ποινικής δίωξης καθώς και η προστασία και παροχή βοήθειας στα θύματα. Τα νομικά συστήματα των κρατών μελών ποικίλλουν σημαντικά και, σε πολλές περιπτώσεις, δεν μπορεί πάντα να γίνει με ευχέρεια σύγκριση μεταξύ νομικών εννοιών και εκφράσεων.

³ Βλ. σχετική νομολογία για την εφαρμογή των οδηγιών: υπόθεση 48/75 Royer, Συλλογή 1976, σ. 497, βλ. σ. 518.

⁴ Βλ. σχετική νομολογία για την εφαρμογή των οδηγιών: υπόθεση 239/85 Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1986, σ. 3645, βλ. σ. 3659. Βλ. επίσης υπόθεση 300/81 Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1983, σ. 449, βλ. σ. 456.

⁵ Βλ. σχετική νομολογία για την εφαρμογή των οδηγιών, π.χ. υπόθεση 29/84 Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1985, σ. 1661, βλ. σ. 1673.

⁶ Βλ. την εκτεταμένη νομολογία για την εφαρμογή των οδηγιών, π.χ.: υπόθεση 52/75 Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1976, σ. 277, βλ. σ. 284. Βλ. γενικά τις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής για την παρακολούθηση της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, π.χ. COM(2001) 309 τελικό.

⁷ EE L 322 της 12.2.2000, σ. 7 EE L 342 της 31.12.1996, σ. 4· EE L 191 της 7.7.1998, σ. 4. EE L 105 της 27.4.1996, σ. 1· EE L 191 της 7.7.1998, σ. 1· EE L 33 της 6.2.2000, σ. 1· EE L 34 της 9.2.2000, σ. 1.

Παρότι η αξιολόγηση μπορεί να αναφέρεται και όντως αναφέρεται σε έκαστο άρθρο της απόφασης-πλαίσιου, τα άρθρα της δεν μπορούν κατ' ανάγκη να εξεταστούν ξεχωριστά το ένα από το άλλο. Τυχόν μερική ή ανύπαρκτη εφαρμογή ενός άρθρου ή μέρους άρθρου θα έχει επιπτώσεις σε συναφείς διατάξεις που, εξεταζόμενες αυτοτελώς, θα μπορούσαν να δίνουν την εντύπωση ότι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της απόφασης-πλαίσιου. Η αξιολόγηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη, στον ενδεικνυόμενο βαθμό, το γενικό νομικό πλαίσιο των κρατών μελών στον τομέα του ποινικού δικαίου.

Τα πληροφοριακά στοιχεία που έχει λάβει η Επιτροπή ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό, ιδίως όσον αφορά την πληρότητά τους. Δεν έχουν διαβιβάσει όλα τα κράτη μέλη στην Επιτροπή όλα τα σχετικά κείμενα των διατάξεων εφαρμογής που έχουν θεσπίσει. Η Ελλάδα, η Μάλτα και η Πορτογαλία δεν διέθεσαν κανένα σχετικό πληροφοριακό στοιχείο στην Επιτροπή. Το Γιβραλτάρ δεν έχει ενσωματώσει στην εγχώρια νομοθεσία του τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνει η απόφαση-πλαίσιο, αλλά έχει ήδη κινήσει τη διαδικασία θέσπισης των νομοθετικών διατάξεων που απαιτούνται για τον σκοπό αυτό.

Άρθρο 1: Ορισμός

Το άρθρο 1 στοιχείο α) περιέχει τους ορισμούς και την έννοια μιας σειράς όρων που χρησιμοποιούνται στην απόφαση-πλαίσιο. Ένα βασικό στοιχείο αφορά τον ορισμό του «παιδιού», το οποίο σημαίνει κάθε άτομο που δεν έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας. Η ηλικία των 18 ετών είναι επίσης συμβατή με τη σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού της 20ής Νοεμβρίου 1989. Πράγματι, ένας από τους κύριους στόχους της απόφασης-πλαίσιου είναι η προσέγγιση του βαθμού προστασίας των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και την παιδική πορνογραφία βάσει της νομοθεσίας των κρατών μελών.

Διαφορετικό είναι το ζήτημα της ηλικίας της σεξουαλικής συναίνεσης, η οποία βάσει της νομοθεσίας των διαφόρων κρατών μελών κυμαίνεται από τα 13 έτη στην Ισπανία έως τα 17 έτη στην Ιρλανδία (Αυστρία 14, Βέλγιο 16, Τσεχική Δημοκρατία 15, Δανία 15, Εσθονία 14, Φινλανδία 16, Γαλλία 15, Γερμανία 16, Ουγγαρία 14, Ιρλανδία 17, Ιταλία 14, Λετονία 16, Λιθουανία 14, Λουξεμβούργο 16, Κάτω Χώρες 16, Πολωνία 15, Σλοβακία 15, Σλοβενία 15, Ισπανία 13, Σουηδία 15, Ηνωμένο Βασίλειο 16).

Η ηλικία της σεξουαλικής συναίνεσης έχει σημασία για την υποχρέωση ποινικοποίησης της παιδικής πορνογραφίας, η οποία ορίζεται στο άρθρο 1 στοιχείο β).

Η απεικόνιση παιδιού που συμμετέχει ή επιδίδεται σε πράξη με σαφή σεξουαλικό χαρακτήρα κανονικά απαγορεύεται αν το παιδί είναι κάτω των 18 ετών. Εντούτοις, το άρθρο 3 επιτρέπει, σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις και μόνον, εξαίρεση από την ποινική ευθύνη για πράξεις παιδικής πορνογραφίας εάν τα εμφανιζόμενα παιδιά έχουν φθάσει την ηλικία της σεξουαλικής συναίνεσης. Επομένως, η απόφαση-πλαίσιο κατοχυρώνει υψηλό επίπεδο προστασίας όλων των παιδιών κάτω των 18 ετών από την εκμετάλλευση υπό τη μορφή παιδικής πορνογραφίας και επιτρέπει μόνον περιορισμένες εξαιρέσεις μεταξύ της ηλικίας της σεξουαλικής συναίνεσης και της συμπλήρωσης των 18 ετών.

Στην πράξη, ο βαθμός προστασίας διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, με βάση την ηλικία της σεξουαλικής συναίνεσης που ισχύει στο καθένα. Πάντως, η εναρμόνιση της ηλικίας της σεξουαλικής συναίνεσης, η οποία σχετίζεται και με ορισμένα άλλα θέματα, όπως η ηλικία σύναυσης γάμου, δεν έχει προσδιορισθεί ως στόχος προς το παρόν.

Στο άρθρο 1 στοιχείο β) η παιδική πορνογραφία ορίζεται ως πορνογραφικό υλικό στο οποίο απεικονίζεται ή παριστάνεται πραγματικό παιδί που συμμετέχει ή επιδίδεται σε πράξη με σαφή σεξουαλικό χαρακτήρα ή πραγματικό πρόσωπο που εμφανίζεται ως παιδί ή ρεαλιστικές εικόνες μη πραγματικού παιδιού. Ο όρος οπτική απεικόνιση θα πρέπει να ερμηνεύεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να περιλαμβάνει φωτογραφικό φιλμ και βιντεοταινίες προ της εμφάνισής

τους, καθώς και δεδομένα αποθηκευμένα σε δισκέτα ηλεκτρονικού υπολογιστή ή με ηλεκτρονικά μέσα που καθιστούν δυνατή τη μετατροπή σε οπτική εικόνα. Πολλά κράτη μέλη έχουν θεσπίσει νομοθεσία η οποία συνάδει με τον ορισμό της παιδικής πορνογραφίας σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο β) της απόφασης-πλαίσιο. Η Τσεχική Δημοκρατία, η Εσθονία, η Λετονία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Πολωνία, η Ισπανία και η Σουηδία δεν έχουν θεσπίσει λεπτομερή ορισμό της παιδικής πορνογραφίας.

Σε ό,τι αφορά την παράγραφο γ) (ορισμός του «ηλεκτρονικού συστήματος»), η Τσεχική Δημοκρατία, η Λιθουανία και η Πολωνία δεν έχουν διαβιβάσει το συναφές έγγραφο υλικό, προκειμένου να αξιολογηθεί με τον δέοντα τρόπο η συμμόρφωσή τους.

Το στοιχείο δ) περιέχει τον ορισμό του «νομικού προσώπου». Ο ορισμός του «νομικού προσώπου» προέρχεται από το δεύτερο πρωτόκολλο της σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 2: Αδικήματα σχετικά με τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών

Όταν το Συμβούλιο εξέδωσε την υπό εξέταση απόφαση-πλαίσιο, είχε επίγνωση της ανάγκης να αντιμετωπισθούν σοβαρά ποινικά αδικήματα, όπως η σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και η παιδική πορνογραφία, μέσω ολοκληρωμένης προσέγγισης στο πλαίσιο της οποίας οι ουσιαστικές διατάξεις της ποινικής νομοθεσίας, περιλαμβανομένων αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών κυρώσεων, συνιστούν αναπόσπαστο μέρος σε συνδυασμό με την ευρύτερη δυνατή δικαστική συνεργασία.

Σχετικά με το θέμα αυτό, τα κράτη μέλη γνωστοποίησαν στην Επιτροπή ένα ευρύ φάσμα νομικών ρυθμίσεων που εφαρμόζονται στον δράστη. Η νομοθεσία που ισχύει στην Ουγγαρία, τη Φινλανδία, την Τσεχική Δημοκρατία, τη Γαλλία, τη Λετονία και τη Σλοβακία καλύπτει όλα τα σημεία που απαριθμούνται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσιο, αλλά θα ήταν χρήσιμες περαιτέρω λεπτομέρειες. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το έργο της Επιτροπής στηρίζεται ως επί το πλείστον σε μεταφρασμένα έγγραφα, πράγμα που ενέχει τον κίνδυνο παρανοήσεων.

Επιπλέον, ενίοτε υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των νομικών συστημάτων των διαφόρων κρατών μελών. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίον δεν είναι πάντα εφικτή η σύγκριση νομικών εννοιών μεταξύ τους.

Παρόλα αυτά, από μία γενική ανασκόπηση της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι οι διατάξεις που ισχύουν στα κράτη μέλη συνάδουν εν πολλοίς με τις απαιτήσεις της απόφασης-πλαίσιο όσον αφορά την υποχρέωση ποινικοποίησης του εξαναγκασμού ή της εισαγωγής ενός παιδιού στην πορνεία ή σε συμμετοχή σε θεάματα πορνογραφίας, καθώς και της διενέργειας σεξουαλικών πράξεων με παιδί έναντι αμοιβής και της χρήσης καταναγκασμού ή της κατάχρησης αναγνωρισμένης θέσης εξουσίας ή επιρροής επί παιδιού.

Άρθρο 3: Αδικήματα σχετικά με την παιδική πορνογραφία

Το υπόψη άρθρο προβλέπει προσέγγιση των ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την παιδική πορνογραφία, τα οποία συμπεριλαμβάνουν την παραγωγή, διανομή, διάδοση ή μετάδοση, την απόκτηση ή κατοχή και την προσφορά ή με άλλο τρόπο διάθεση παιδικής πορνογραφίας.

Το άρθρο 3 παράγραφος 2 προβλέπει περιορισμένες εξαιρέσεις στην υποχρέωση ποινικοποίησης, όταν το πραγματικό πρόσωπο που εμφανίζεται ως παιδί είναι στην πραγματικότητα ηλικίας 18 ετών ή άνω ή όταν η παιδική πορνογραφία συνίσταται σε ρεαλιστικές εικόνες μη πραγματικού παιδιού και η παραγωγή και κατοχή της γίνεται

αποκλειστικά προς ίδια χρήση. Στις περιπτώσεις αυτές, το σκεπτικό της απαλλαγής από την ποινική ευθύνη είναι ότι δεν υπάρχει συμμετοχή παιδιού για την παραγωγή του πορνογραφικού υλικού.

Μία επιπλέον απαλλαγή, η οποία έχει ήδη μνημονευθεί, αφορά τις περιπτώσεις παραγωγής και κατοχής εικόνων παιδιών που έχουν φθάσει την ηλικία της σεξουαλικής συναίνεσης με τη συγκατάθεση των παιδιών και αποκλειστικά προς ίδια χρήση. Παρόλα αυτά, στην περίπτωση αυτή η συγκατάθεση δεν θεωρείται έγκυρη εάν για την απόσπασή της έχει γίνει δολία χρήση επί παραδείγματι της μεγαλύτερης ηλικίας, της ωριμότητας, της θέσης, της κοινωνικής κατάστασης, της πείρας ή της εξάρτησης του θύματος από τον δράστη. Η συγκεκριμένη διάταξη συνεπάγεται περιστολή της έκτασης της ποινικής ευθύνης για παιδική πορνογραφία μεταξύ της ηλικίας της σεξουαλικής συναίνεσης και της συμπλήρωσης του 18ου έτους της ηλικίας σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το παιδί συναίνεσε πραγματικά στην παραγωγή και ιδιωτική χρήση πορνογραφικού υλικού.

Παρά το γεγονός ότι η εθνική νομοθεσία φαίνεται να συνάδει με την ελάχιστη απαίτηση για την ποινικοποίηση της παιδικής πορνογραφίας, υπάρχει γενικά έλλειψη πληροφοριακών στοιχείων σχετικά με τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2. Η Επιτροπή έλαβε πλήρη πληροφοριακά στοιχεία μόνον από τα εξής κράτη μέλη: Ουγγαρία, Λιθουανία, Ιταλία, Δανία, Γερμανία και Κύπρος. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί ο πραγματικός βαθμός προστασίας των παιδιών πέραν της ηλικίας της σεξουαλικής συναίνεσης· πρόκειται για λεπτό ζήτημα, ιδίως σε χώρες όπου η ηλικία της σεξουαλικής συναίνεσης είναι κατώτερη των 16 ετών.

Άρθρο 4: Υποκίνηση, συνδρομή, συνέργεια και απόπειρα

Στις πληροφορίες που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή, τα περισσότερα κράτη μέλη αναφέρονταν απλώς στις γενικές διατάξεις περί συνέργειας και απόπειρας της ποινικής τους νομοθεσίας. Οι εν λόγω γενικές διατάξεις ισχύουν επίσης για τα ποινικά αδικήματα εις βάρος ανηλίκων, π.χ. για τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και τα αδικήματα που σχετίζονται με την παιδική πορνογραφία.

Άρθρο 5: Ποινές και επιβαρυντικές περιστάσεις

Το συγκεκριμένο άρθρο συγκαταλέγεται στις βασικές διατάξεις της απόφασης-πλαίσίου. Το κύριο νόημα της παραγράφου 1 είναι ότι οι αξιόποινες πράξεις που εμπίπτουν στα άρθρα 2, 3 και 4 της απόφασης-πλαίσίου πρέπει οπωσδήποτε να τιμωρούνται με ποινικές κυρώσεις το ανώτερο όριο των οποίων είναι φυλάκιση τουλάχιστον μεταξύ ενός και τριών ετών. Σκοπός της υπόψη διάταξης είναι να διασφαλισθεί ένας ελάχιστος βαθμός εναρμόνισης σε σχέση με τις ποινές που μπορούν να επιβληθούν στους δράστες. Όλα τα κράτη μέλη φαίνεται να έχουν συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις της απόφασης-πλαίσίου. Το έγγραφο υλικό που έχει διαβιβασθεί από την Ισπανία, τη Σλοβενία, την Εσθονία και το Λουξεμβούργο δεν επιτρέπει στην Επιτροπή να σχηματίσει σαφή εικόνα για τις νομικές διατάξεις με τις οποίες έχουν τεθεί σε εφαρμογή στις εν λόγω χώρες οι απαιτήσεις του άρθρου 5 παράγραφος 3 της απόφασης-πλαίσίου.

Άρθρα 6 και 7: Ευθύνη και κυρώσεις κατά των νομικών προσώπων

Η απόφαση-πλαίσιο θεσπίζει την έννοια της ευθύνης των νομικών προσώπων παράλληλα με εκείνη των φυσικών προσώπων. Τα νομικά πρόσωπα θεωρούνται υπεύθυνα για ποινικό αδίκημα το οποίο διαπράττεται προς όφελός τους από οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή, παραδείγματος χάρη, από πρόσωπο

που ασκεί εξουσία λήψης αποφάσεων. Δεν απαιτείται να είναι αποκλειστικά ποινική η ευθύνη των νομικών προσώπων. Οι κυρώσεις κατά των νομικών προσώπων πρέπει να είναι «αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές». Σε κάθε περίπτωση, όσον αφορά τις πληροφορίες σχετικά με τα εθνικά νομικά συστήματα που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή, η νομοθεσία των περισσοτέρων κρατών μελών προβλέπει τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων κατά νομικών προσώπων, τουλάχιστον υπό τη μορφή διοικητικών μέτρων. Το άρθρο 7 παράγραφος 1 της απόφασης-πλαίσίου ορίζει ότι η ελάχιστη υποχρέωση όσον αφορά τις κυρώσεις κατά νομικών προσώπων είναι η επιβολή χρηματικής ποινής ή προστίμου. Σε ό,τι αφορά τη θέσπιση διοικητικών ή ποινικών μέτρων, συνάγεται ότι τα άρθρα 6 και 7 έχουν εν πολλοίς τεθεί σε εφαρμογή.

Άρθρο 8: Δικαιοδοσία και ποινική δίωξη

Το άρθρο 8 της απόφασης-πλαίσίου ορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη οφείλουν να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία τους όσον αφορά τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 2, 3 και 4. Ο κύριος κανόνας είναι η αρχή της εδαφικότητας, βάσει της οποίας κάθε κράτος μέλος πρέπει να θεμελιώνει τη δικαιοδοσία του όσον αφορά αδικήματα που έχουν τελεστεί εν όλω ή εν μέρει στο έδαφός του. Το άρθρο 8 παράγραφος 3 έχει αντικατασταθεί από την απόφαση σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης⁸. Τα κράτη μέλη έχουν συμμορφωθεί με την απαίτηση του άρθρου 8 παράγραφος 1 στοιχείο α) της απόφασης-πλαίσίου όσον αφορά την αρχή της εδαφικότητας.

Με το άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο β) καθιερώνεται ο κανόνας της εξωεδαφικής δικαιοδοσίας όταν ο δράστης του αδικήματος είναι υπήκοος του οικείου κράτους μέλους. Η διάταξη αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής δίωξης του λεγόμενου «σεξουαλικού τουρισμού», φαινομένου που έγκειται σε οποιαδήποτε πράξη σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών στην αλλοδαπή. Καταρχήν, τα κράτη μέλη πρέπει να κατοχυρώνουν τον ίδιο βαθμό προστασίας των παιδιών ανεξάρτητα από το ποια είναι η χώρα όπου κατοικεί το εκάστοτε παιδί. Λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις των διαφόρων νομικών συστημάτων, το άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο β) παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να μην εφαρμόζουν ή να εφαρμόζουν μόνο σε ειδικές περιπτώσεις ή υπό ειδικές περιστάσεις τους κανόνες περί δικαιοδοσίας αν το αδικήμα έχει τελεσθεί στην αλλοδαπή. Εντούτοις, τα κράτη μέλη δεν διέθεσαν επαρκή πληροφοριακά στοιχεία για το θέμα της εξωεδαφικής δικαιοδοσίας ώστε να είναι δυνατό να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίον έχουν εφαρμόσει τον συγκεκριμένο κανόνα.

Άρθρο 9: Παροχή προστασίας και συνδρομής στα θύματα

Το άρθρο 9 ρυθμίζει τρία διαφορετικά θέματα. Η πρώτη παράγραφος ορίζει ότι η διεξαγωγή ανακρίσεων ή η άσκηση δίωξης για τα καλυπτόμενα από την απόφαση-πλαίσιο αδικήματα δεν εξαρτάται από καταγγελία ή κατηγορία (έγκληση) από μέρος του θύματος του αδικήματος στις περιπτώσεις για τις οποίες ισχύει ο κανόνας της εδαφικής δικαιοδοσίας. Σε γενικές γραμμές, η νομοθεσία των κρατών μελών συμμορφώνεται με αυτή την υποχρέωση.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 9 αναφέρεται στα παιδιά που έχουν πέσει θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης και τα οποία θεωρούνται ως ιδιαίτερα ευάλωτα θύματα για τους σκοπούς της απόφασης-πλαίσίου 2001/220/ΔΕΥ, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των

---

⁸ Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2002/584/ΔΕΥ της 13ης Ιουνίου 2002 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών. ΕΕ L 190 της 18.7.2002.

θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες⁹. Τα υπομνήματα που τα κράτη μέλη έχουν υποβάλει στην Επιτροπή είναι αποσπασματικά και ελλιπή και δεν διευκολύνουν μια συνολική ανάλυση. Η Σουηδία, η Δανία, οι Κάτω Χώρες, η Ιταλία, η Γερμανία, η Σλοβακία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν ανταποκριθεί με επιτυχία στις απαιτήσεις της απόφασης-πλαίσιο. Νέα νομοθεσία η οποία θεσπίστηκε στην Κύπρο κατά το 2007 περιλαμβάνει ολοκληρωμένο πλαίσιο για την αναγνώριση, την παραπομπή στις υπηρεσίες πρόνοιας και την προστασία των θυμάτων· σε ό,τι αφορά τα παιδιά που έχουν υποστεί σεξουαλική εκμετάλλευση, το πλαίσιο αυτό ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις του άρθρου 13 της απόφασης-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες.

Σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του άρθρου 9, κάθε κράτος μέλος οφείλει να μεριμνά για την παροχή κατάλληλης προστασίας και συνδρομής στην οικογένεια του θύματος, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 4 της απόφασης-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες. Η Γερμανία, η Λετονία, η Σουηδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Αυστρία και η Εσθονία έχουν διαθέσει στην Επιτροπή πληροφοριακά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι έχουν ευθυγραμμισθεί με την απόφαση-πλαίσιο. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη δεν έχουν διαθέσει κανένα πληροφοριακό στοιχείο για το συγκεκριμένο θέμα.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Δεν έχουν διαβιβάσει όλα τα κράτη μέλη στην Επιτροπή εγκαίρως όλα τα σχετικά κείμενα των διατάξεων εφαρμογής που έχουν θεσπίσει. Για τον λόγο αυτό, οι αξιολογήσεις και τα συμπεράσματα της παρούσας έκθεσης ενδέχεται ενίοτε να στηρίζονται σε ελλιπείς πληροφορίες.

Με βάση τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν, φαίνεται ότι οι απαιτήσεις που καθορίζονται στην απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου πληρούνται από όλα σχεδόν τα κράτη μέλη, είτε ως αποτέλεσμα προϋπάρχουσας εγχώριας νομοθεσίας είτε με την εφαρμογή νέας ειδικής νομοθεσίας. Σε γενικές γραμμές, η νομοθεσία των κρατών μελών διασφαλίζει υψηλό βαθμό προστασίας των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κατάχρηση και προβλέπει κυρώσεις ενδεδειγμένης αυστηρότητας. Αναφορικά με την παιδική πορνογραφία, η απαίτηση για την ποινικοποίηση της παραγωγής πορνογραφικού υλικού στο οποίο εμφανίζονται παιδιά τηρείται σε γενικές γραμμές, αν και δεν είναι δυνατό να αξιολογηθεί με ακρίβεια το φάσμα απαλλαγών από την ποινική ευθύνη που ισχύουν για την παιδική πορνογραφία όταν τα παιδιά που έχουν χρησιμοποιηθεί γι' αυτήν έχουν συμπληρώσει την ηλικία της σεξουαλικής συναίνεσης αλλά δεν είναι ακόμη 18 ετών.

Στις περιπτώσεις στις οποίες η απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου δεν έχει ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία, η Επιτροπή καλεί τα σχετικά κράτη μέλη να αποκαταστήσουν το ταχύτερο δυνατό την κατάσταση αυτή με τη θέσπιση νομοθεσίας για την εφαρμογή της. Εντούτοις, ως αποτέλεσμα της απόφασης-πλαίσιο του Συμβουλίου, τα κράτη μέλη διαθέτουν πλέον σε γενικές γραμμές ειδικές ποινικές διατάξεις για την ποινικοποίηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και έχουν θεσπίσει σχετικές αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις.

---

⁹ Απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου 2001/220/ΔΕΥ, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες ΕΕ L 82 της 22.3.2001.

Όπως επισημαίνεται επίσης στην έκθεση που η Επιτροπή εξέδωσε στις 2 Μαΐου 2006 σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης-πλασίου αριθ. 2002/629 για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, είναι δύσκολο να γίνει μία εξαντλητική αξιολόγηση της νομοθεσίας που ισχύει για τις ιδιαίτερα ευάλωτες κατηγορίες θυμάτων, και τούτο λόγω του ότι τα σχετικά πληροφοριακά στοιχεία που διατέθηκαν από τα κράτη μέλη είναι περιορισμένα. Η υιοθέτηση φιλικής προς το θύμα προσέγγισης στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών καθώς επίσης ένα ικανοποιητικό επίπεδο κοινωνικής μέριμνας υπέρ των θυμάτων κατά τη διάρκεια των ποινικών διαδικασιών και μετά από αυτές έχουν καθοριστική σημασία για την αποφυγή της «επακόλουθης θυματοποίησης» και για τη διασφάλιση του αποτελεσματικού κολασμού των αξιόποινων πράξεων. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να επανεξετάσουν επισταμένως την εγχώρια νομοθεσία τους με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας και τη διασφάλιση του πλήρους σεβασμού των δικαιωμάτων των ανήλικων θυμάτων.

Με γνώμονα πρόσφατες εξελίξεις, ιδίως στον τομέα των τεχνολογιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας, έχουν ανακύψει νέα ζητήματα, π.χ. η δόλια προσέγγιση παιδιών για αθέμιτους σκοπούς μέσω του Διαδικτύου (γνωστή με τον αγγλικό όρο «grooming»). Συγχρόνως, ήδη επινοούνται νέες μέθοδοι με σκοπό την αποτελεσματική ανίχνευση τέτοιων αξιόποινων πράξεων και των εντοπισμό των ανήλικων θυμάτων από εξειδικευμένες μονάδες των αρχών επιβολής του νόμου. Υπό το πρίσμα της έκβασης των σχετικών διαβουλεύσεων, η Επιτροπή είναι πιθανό να εξετάσει τη σκοπιμότητα επικαιροποίησης και περαιτέρω ενίσχυσης της ισχύουσας απόφασης-πλασίου σχετικά με την εκμετάλλευση παιδιών και τα συναφή αδικήματα, με έμφαση στα αδικήματα που διαπράττονται μέσω δικτύων ηλεκτρονικής επικοινωνίας και συστημάτων πληροφοριών.